

Метод проектів у роботі з батьками

Галина Смольникова

У статті розглядається метод проектів, який дозволяє ефективно організувати роботу з батьками в умовах дошкільного навчального закладу. Аналізуються основні етапи проектної діяльності. Подано орієнтовну тематику спільних проектів батьків, педагогів, дітей.

Ключові слова: метод проектів, проектна діяльність, творчі проекти, робота з батьки.

Ми маємо прагнути не до того, щоб нас кожен розумів,
а до того, щоб нас неможливо було не зрозуміти.

Вергілій

Дослідження українських психологів (О. Кононко, В. Кузьменко, Т. Піроженко, В. Котирло, С. Ладивір, Н. Дятленко та ін.) доводять: сім'я та дошкільний навчальний заклад – два виховні феномени, кожен з яких дає дитині певний соціальний досвід, і тільки їхня тісна співпраця й узгоджені спільні дії створюють оптимальні умови для входження дитини у великий світ. Причому тут немає і не може бути найголовніших чи найкращих, оскільки внесок кожної сторони (і батьків, і педагогів) у розвиток та соціалізацію дитини є унікальним.

Отже, досягти успіхів у вихованні дітей, можна лише за активної систематичної співпраці дитсадка з родинами вихованців. Забезпеченню такої взаємодії сприяє використання методу проектів.

Метод проектів як освітня технологія став відомий у 20-ті роки ХХ ст. у Сполучених Штатах Америки. Цікаво, що в наш час інтерес до нього знову активізується у багатьох країнах світу, зокрема й в Україні.

Проект (від лат. *projectus* — *кинутий уперед*) – задум, ідея, образ, втілені у формі опису й обґрунтування, що розкривають сутність задуму та можливість його практичної реалізації.

Практична цінність будь-якого спільного проекту батьків і педагогів полягає в орієнтованості всіх його учасників на конкретний результат і, головне, на дітей,

створення умов для їхнього розвитку, виховання, навчання в родині та у дитячому садочку.

Ми переконалися: участь батьків у проектах дає їм можливість ближче познайомитися з іншими родинами, об'єднатися в групи за інтересами, вільно висловлювати та відстоювати власні ідеї, проявити креативність у різноманітній діяльності (в ролі дизайнера, художника, актора, фотографа, оператора, дослідника тощо). Крім того, проекти сприяють створенню позитивної, дружньої атмосфери, налагодженню взаєморозуміння між батьками та вихователями, спонукають допомогти одне одному робити життя дитини вдома й у дошкільному закладі змістовним і радісним.

Проекти за участю батьків можуть тривати від кількох днів до кількох тижнів або навіть місяців. Вибір теми проекту і його тривалість залежать від того, над якою проблемою вирішили працювати батьки разом з педагогами, а також від наявності чи відсутності умов для цього в дитячому садку.

Орієнтовна тематика спільних проектів

Моніторинг спільної з батьками проектної діяльності у дошкільних закладах Києві допоміг з'ясувати, які проекти набули найбільшої популярності. Назвемо їх.

Проекти соціального спрямування:

- «Тепло родинного вогнища» (ДНЗ № 409);
- «Щаслива родина – щаслива дитина» (ДНЗ № 416);

Проекти екологічного спрямування:

- «Встаньмо разом за природу» (ДНЗ № 532);
- «Екологія родини – здоров'я дитини» (ДНЗ № 115).
- «Допоможемо птахам» (ДНЗ № 712).

Проекти інформаційно-комунікаційного спрямування:

- «Трикутник успіху» (Міжнародний дитячий садочок «Меридіан»);
- «Використання комп'ютерних технологій у роботі з батьками» (ДНЗ № 580);

Творчі проекти:

- «Родинний театр в умовах дошкільного закладу» (ДНЗ № 350);

- «Театр моди», колекції, створені батьками та педагогами: «Мама і я»; «Татові доньки»; «Діти-квіти»; «Кольорова Україна»; «Зорепад» (ДНЗ № 398);
- «Дитина і родина в казковому дивосвіті театру» (ДНЗ № 459);
- «Дорослі та діти разом створюють мультфільм» (ДНЗ № 89);
- «Родинні відеофільми» (ДНЗ № 63).
- «Дітки досвід набувають і батьків своїх навчають» (виготовлення ляльок зі шкарпеток, ДНЗ № 89);
- «Чарівний балет» (ДНЗ № 89).
- «Створення родинних газет» : «Наша родина», «У сім'ї росте дитина», «Як ми відпочивали», «Наша спортивна родина», «У нашої родини працюватимуть руки» тощо (ДНЗ №№ 1, 63, 432);
- «Виготовлення книжок для малюків власноруч» (ДНЗ № 712).

Важливо, аби всі учасники проекту чітко усвідомлювали його мету й виробляли спільний алгоритм роботи, своєчасно розпочинали пошук інформації, обов'язково реалізували намічений план та публічно представляли результати, підбивали підсумки.

Етапи діяльності батьків і педагогів у проектах

Підготовчий етап. Батьки разом з педагогами визначають тему, обговорюють мету проекту. На цьому етапі важливо мотивувати батьків до участі у проекті. Педагоги проводять анкетування, ознайомлюють батьків з його результатами. Після чого вони разом визначають кількість та склад учасників, тривалість проекту.

Планування. Визначення джерел, засобів збирання, методів аналізу інформації, прогнозування результатів (гіпотеза), вироблення критеріїв оцінювання процесу та результатів роботи. На цьому етапі батьки разом з педагогами формулюють та розподіляють завдання, виробляють план дій, пропонують різні ідеї, обговорюють, яке матеріально-технічне забезпечення потрібно. Педагоги формують освітнє середовище в приміщенні групи або дошкільного закладу (бібліотека, відео- та фонотека, майстерня тощо). У разі

потреби план корегується педагогами або найбільш обізнаними щодо проблеми батьками.

Збирання інформації. Робота з літературою. Педагог організовує роботу батьків у малих групах або індивідуально, опосередковано керує їхньою діяльністю. При цьому важливо враховувати педагогічну підготовленість батьків і, головне, їхню обізнаність щодо проблеми проекту.

Аналіз. Аналіз інформації, формулювання висновків. Батьки аналізують зібрану інформацію, разом з педагогом обговорюють, як краще її систематизувати. Бажано робити світлини чи відео зйомку діяльності всіх учасників проекту на різних його етапах. Завдяки цьому інші групи, не залучені до участі, зможуть побачити не тільки результат роботи над проектом, а й процес. Відеоматеріали корисні ще й тим, що демонструють підтримку учасників іншими батьками та педагогами, що заохочує їх до участі в наступних проектах.

Подання й оцінювання результатів. Звіт батьків може бути усним, з демонстрацією матеріалів, та письмовим. Обов'язково мають оцінюватися за виробленими критеріями процес та результати роботи всіх учасників проекту.

Батьки разом з педагогами беруть участь у колективному обговоренні, оцінюють свій внесок (само оцінювання), зважують, чи були використані наявні можливості, роблять висновки, відповідають на запитання членів інших груп.

На думку О. Пехоти, **творчі проекти не обов'язково повинні мати детально розроблену структуру спільної діяльності**: вона підпорядковується кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту. Всі учасники заздалегідь домовляються про результат, якого мають досягти, та форму його презентації (рукописний журнал, виставка, колективний колаж, газета, відеофільм, тематичний вечір, свято тощо). Для реалізації такого проекту треба підготувати сценарій фільму, програму свята, макети журналу, альбому, газети тощо.

Для прикладу розглянемо орієнтовний творчий проект за участю батьків, педагогів та дітей. Хоч творчі проекти вже набули певного поширення в практиці роботи дошкільних навчальних закладів, проте **педагоги припускаються**

певних помилок в їх організації, а саме: описуючи проект, не можуть чітко визначити його етапи та бажаний результат (типова помилка – діяльність заради діяльності); плутаються у поняттях проектна діяльність батьків і форми роботи з батьками (консультації для батьків, «дні відкритих дверей», батьківські збори **не є** проектною діяльністю !)

Новорічна казка

Орієнтовний творчий проект за участю батьків, педагогів та дітей

Мета. Розвивати виховний потенціал сім'ї, конструктивні взаємини з родинami вихованців. Відроджувати кращі традиції спільного проведення театральних вистав з дітьми й дорослими.

Завдання. Залучити родини до участі в освітньому процесі дошкільного навчального закладу, зокрема в театралізованій діяльності. Сприяти психолого–педагогічній самоосвіті педагогів і батьків. Розвивати виховний потенціал сім'ї. Зміцнювати відкриті доброзичливі стосунки та взаєморозуміння між усіма учасниками проекту.

Учасники проекту: педагоги, батьки і діти.

Переваги участі у проекті спільної театралізованої діяльності

Для педагогів:

- вихід на новий рівень взаємодії з батьками з метою гармонійного розвитку дитини;
- підвищення авторитету;
- задоволення власної потреби в творчості.

Для батьків:

- задоволення власної потреби у творчості;
- можливість самореалізації;
- формування на акторських тренінгах умінь та навичок спілкування з дітьми, поведінки в незвичайних ситуаціях.

Для дітей:

- розвиток творчих здібностей, зокрема сценічних, а також формування навичок взаємодії в колективі однолітків та дорослих;

- розширення світогляду;
- вироблення й опанування адекватних форм поведінки в публічних ситуаціях;
- досвід соціалізації;
- можливість побачити батьків у незвичній ситуації.

Основні принципи проекту

- *Активність і свідомість* — спільний пошук колективом дошкільного закладу та батьками сучасних форм і методів співпраці.
- *Відкритість і довіра* — доступність для кожного з батьків інформації про організацію життєдіяльності дітей у дитячому садку та проведення театралізованих ігор і вистав зокрема.
- *Співпраця* — організація спільної діяльності, спілкування на рівних педагогів, батьків, дітей.
- *Узгоджена взаємодія* — можливість поділитися своїми міркуваннями (при цьому висловлювані поради мають бути чіткими, конкретними, обґрунтованими, враховувати різні думки учасників проекту).
- *Позитивний вплив на родину через дитину* — організація емоційно насиченого, комфортного, змістовного життя у дошкільному закладі та родині.

Очікувані результати

- Зближення членів родини, налагодження довірливих стосунків з педагогами дошкільного закладу.
- Активізація виховного впливу батьків на дітей (перехід від спостережень за ігровими діями малюка до прямого залучення до процесу театралізованої діяльності в дитячому садку та родині, від ситуативного впливу на дитину до організації систематичного, змістовного, емоційно наповненого дозвілля).

Етапи реалізації проекту

Перший етап (перша половина жовтня) — моніторинг:

- вивчення інтересів дітей та батьків щодо організації сімейного дозвілля;
- виявлення компетентності батьків і педагогів у царині театралізованої діяльності;
- відбір родин для участі у фестивалі «Новорічна казка» (анкетування, бесіди).

Другий етап (друга половина жовтня) – підготовка:

- визначення джерел інформації, засобів її збирання, методів аналізу;
- прогнозування очікувальних результатів (формулювання гіпотези);
- вироблення плану дій;
- розподіл завдань між учасниками проекту;
- визначення критеріїв оцінювання процесу та результатів роботи.

Третій етап (листопад – грудень) – **реалізація:**

- використання різних форм і методів роботи з батьками та дітьми (поради, консультації, практичні заняття);
- організація та проведення театралізованого фестивалю «Новорічна казка».

Четвертий етап (січень) – підбиття підсумків:

- аналіз, систематизація та узагальнення результатів;
- формулювання основних висновків, рекомендацій.

Статистичні відомості про результати проекту

- Оформлено... афіш,...запрошень.
- Пошите... костюмів.
- Виготовлено... декорацій.
- Створено... сценаріїв.
- Показано... родинних вистав, з них... лялькові, ... – настільного театру, ... – театру тіней, ...костюмованих театральних вистав.

Висновки

1. Спільна театралізована діяльність дітей і дорослих є дієвим засобом підвищення виховного потенціалу сім'ї та дошкільного закладу, якщо забезпечені **відповідні умови:**

- **психолого-педагогічний супровід** театралізованої діяльності відповідно до індивідуальних, вікових особливостей дітей і батьків, з урахуванням виховного потенціалу сім'ї; надання батькам консультативної допомоги у підготовці вистав (вихователем-методистом, практичним психологом, педагогами, а також через сайт дошкільного закладу);

- наявність технічної бази – створення центрів театралізованої діяльності де представлено театри різних видів; костюмерної майстерні (пошиття, виготовлення, добір театральних костюмів, реквізиту, декорацій); бібліотеки; відео- та фонотеки (з фондом відповідних матеріалів – казок, сценаріїв, п'єс, аудіо-, відеозаписів).

2. Найефективнішими формами взаємодії педагогів з батьками вихованців у процесі створення театру виявилися такі:

- консультації з ознайомлення батьків з різними видами театрів для дітей;
- тренінги (різноманітні вправи) з розвитку акторських здібностей, уяви та фантазії батьків;
- майстер-класи з виготовлення реквізиту для різних видів театрів, пошиття костюмів.

3. Основні досягнення проекту:

- збагачення спільної діяльності дітей, батьків, педагогів;
- гармонізація взаємин батьків і педагогів з дітьми (від пасивного спостереження до активної участі; уважнішого ставлення до дитини, врахування її інтересів та можливостей);
- активне залучення дітей до творчої діяльності, в процесі якої ефективно підвищується їхня самооцінка, закріплюються конструктивні форми поведінки, свідоме дотримання морально-етичних норм.

Таким чином, доходимо висновку: метод проектів є одним з ефективних методів роботи дошкільного навчального закладу з родинами вихованців (особливо з молодими сім'ями)

Галина Смольникова

В статье рассматривается метод проектов, позволяющий эффективно организовать работу с родителями в условиях дошкольного учреждения. Анализируются основные этапы проектной деятельности. Подается ориентировочная тематика совместных проектов родителей, педагогов, детей.

Ключевые слова: метод проектов, проектная деятельность, творческие проекты, работа с родителями.

Galyna Smolnykova

In the article describes the method of projects which effectively organize work with parents in a preschool. We analyzed the main stages of the project activities. Given approximate themes how to joint parents, teachers and children into the projects.

Keywords: *method of projects, project activities, creative projects, work with parents.*

Стаття. Дошкільне виховання, 2015, № 1- С. 16-19.

Науково-методичний журнал.